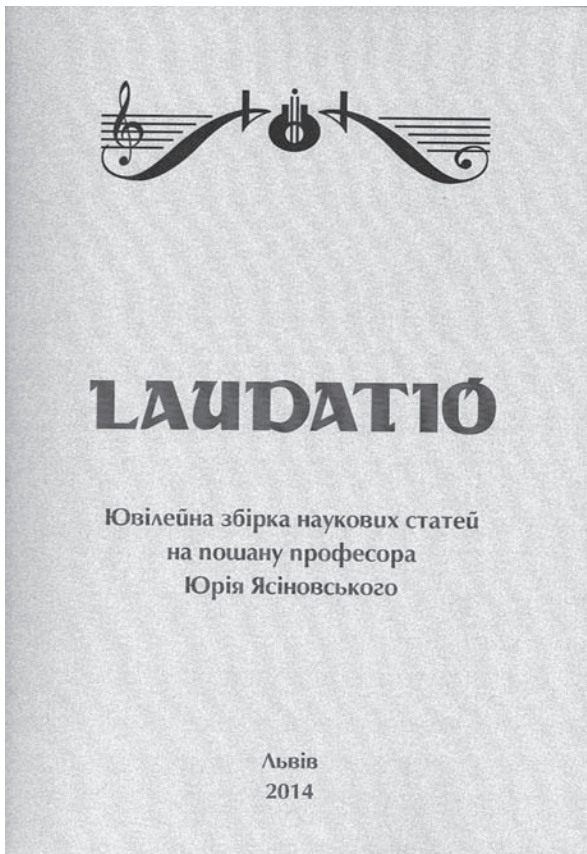

Рецензії Reviews

Laudatio: Ювілейна збірка наукових статей на пошану професора Юрія Ясіновського / упоряд. : Уляна Граб, Олександр Козаренко, Наталя Сиротинська. – Л. : Видавець Тетюк Т. В., 2014. – 280 с.

Видання ювілейної збірки наукових статей «Laudatio...» було здійснено у Львівській національній музичній академії ім. Миколи Лисенка разом з Музикознавчою комісією НТШ на пошанування доктора мистецтвознавства, професора, завідувача кафедри музичної медієвістики та україністики Юрія Ясіновського. Збірку упорядкували й підготували до друку члени згаданої кафедри. До цієї збірки ввійшли публікації науковців з різних регіонів України (Київ, Харків, Одеса, Донецьк, Львів, Дрогобич,

Івано-Франківськ, Луцьк), а також з Польщі (Перемишль), Німеччини (Мюнхен) та Росії (Санкт-Петербург).

Різновекторна тематика статей відтворює коло питань, що їх у той чи інший спосіб порушував ювіляр (керівництво науковими працями, рецензування, консультування тощо). Це яскраво свідчить про енциклопедичну обізнаність професора Ясіновського не лише у сфері музичної медієвістики, яка є його науковим пріоритетом. Завдяки важкій, наполегливій та копіткій праці вченого були повернуті Україні з небуття (колись знищені) потужні джерелознавчі медієвістичні школи; концепційно осмислені та включені до загальних процесів культурного розвитку Європи величні пласти нашого національного духовного надбання. Достовірні наукові концепції видатного українського вченого-медієвіста Ю. Ясіновського, побудовані на правдивих джерельних пам'ятках, відіграють основну роль у розвитку українського музичного мистецтва.

У вступному слові Маріанна Копиця (Київ) детально розповіла про етапи професійного формування Юрія Ясіновського і про причини, які спонукали його стати на доленосний для української музичної науки шлях відродження медієвістичного руху. Авторка вступного слова обґрунтувала зацікавлення Ю. Ясіновського українською музичною старовиною, що було генетично притаманне галицькій науці.

Ювілейна збірка складається з двох розділів. Перший розділ – «Musica sacra давніх і нових часів» – починається розвідкою Наталії Серьогіної (Санкт-Петербург) «Співоча книга Стихирар XIV ст. в контексті історії». Зіставляючи й порівнюючи стихирарі XII і XIII ст., авторка простежує процес адаптації киево-новгородської співочої гимнографії на території Московського князівства.

ОКСАНА ЗАХАРЧУК. РЕЦ.: LAUDATIO...

Доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри музичної медієвістики
та україністики Львівської національної
музичної академії ім. Миколи Лисенка
Юрій Ясіновський

Дослідження Тетяни Каплун (Одеса) «Порівняльна характеристика образів святих Євфросинії Полоцької і Євфросинії Суздальської: життєво-співочі паралелі» базується на знаменних рукописах кінця XVI ст. На прикладі мікроциклу стихир вечірні на «Господи воззвах» виявлено головну спільну духовну рису святих дів, а саме – благочестя (богопізнання, мудрість і, як результат, наповнення Божою благодаттю). Мелодичне розспівування, характерне для знаменного співу, відтворює радість єднання з Богом.

У матеріалі Володимира Пилиповича (Перемишль) «Пам'ятки багатоголосої партесної музики з Перемиської єпархії (кінець XVII – початок XVIII ст.)» подано перелік музичних пам'яток з Надсяння, які свідчать про розповсюдження партесного співу в Україні.

Стаття Юрія Медведика (Дрогобич) «Нове дослідження німецького славіста Ахіма Рабуса про тексти українських духовних пісень XVII–XVIII ст.» є рецензією на монографію молодого лінгвіста, яка стала вагомим внеском не тільки в німецьку, а й в українську гуманітарну науку.

У розвідці Ольги Шуміліної (Донецьк) «Поліфонія Артема Веделя (за матеріалами концертів з рукописного автографа)» обґрунтовано національну своєрідність

поліфонії композитора, що акумулювала в собі характерні риси кантової і народно-пісенної підголоскової поліфонії та збагатила європейські поліфонічні форми українським мелосом.

Наталія Толошняк (Івано-Франківськ) у статті «Сакральна складова композиторського та музикознавчого доробку Бориса Кудрика» розкриває суть фундаментальних розвідок Б. Кудрика в галузі української церковної музики, а також детально аналізує окремі хорові композиції на духовну тематику.

У матеріалі Богдана Кіндратюка (Івано-Франківськ) «Юрій Ясіновський – один із фундаторів української кампанології» висвітлено роль науковця в розробці теоретико-методологічних засад дослідження дзвонів та дзвоніння в Україні.

Ганна Карась (Івано-Франківськ) у статті «Богослужбове хорове виконавство української діаспори» доходить узагальненого висновку, що для церковних хорів діаспори є характерним збереження традицій українського духовного співу з його регіональними особливостями та ознайомлення широкої суспільності зі здобутками української музичної культури.

У дослідженні Люби Кияновської та Лідії Мельник (Львів) «Старовинна музика в сучасному світі: у пошуку ідентичності» розглянуто специфіку формування барокової стильової системи в Україні та інтегрування елементів бароко в сучасній українській музиці. Тут акцентується на особливій ролі небарокових рис в українській культурі з огляду на їхню співзвучність із природою національної ментальності українців.

Розвідка Оксани Гнатишин (Львів) «До проблеми концептуального вияву української музичної медієвістики (ретроспективний погляд)» репрезентує творчі здобутки представників указаної галузі музичної науки від її заснування і до поновлення подібних музикологічних досліджень у радянський період.

У матеріалі Аделіни Єфіменко (Луцьк, Мюнхен) «Авторитет і його роль у процесі утворення канону» зазначену проблему розглянуто на прикладі нової фази богослужбового канону католицької меси.

РЕЦЕНЗІЇ

У статті Наталії Сиротинської (Львів) «Категорія прекрасного у гимнографії та сакральній монодії» зазначено, що краса літургійних текстів зберігається впродовж тисячоліть і проявляється в тісній взаємодії музично-поетичних виразових засобів, які передають високодуховний зміст богословських текстів і, таким чином, відкривають наші серця для зустрічі з Богом.

Другий розділ збірника – «Musica theoricа і practica в сучасному вимірі» – починається дослідженням Олександри Самойленко (Одеса) «Сучасна музична мова або мова сучасної музики: дві теоретичні парадигми одного художнього явища», у якій авторка порушує питання природи музичної мови як людського культурно-історичного явища й мови музики як знакового вираження не тільки «людського начала». Як приклад відтворення живої звукової дійсності сучасного соціуму тут розглянуто «Гимн України» Валентина Сильвестрова, що є авторською версією національного державного гімну, створеною під безпосереднім враженням від українського Майдану.

Мирослава Новакович (Луцьк) у розвідці «Музика як рушійна сила конструювання національної ідентичності» окреслює проблему українського духовного відродження в Галичині на початку XIX ст., аргументуючи провідну роль музичного чинника (церковний спів) на початковому етапі формування національної спільноти українців Галичини.

У статті Олени Маркової (Одеса) «Про національний стиль в музиці» вперше виявлено значення реєстрово-тембральних засобів у відтворенні національної специфіки композиторської творчості, а також відмінні особливості національного принципу мислення у виконавстві.

У матеріалі Олександра Козаренка (Львів) «Обрії сучасної філософії музики (у писаннях Блаженного Отця Іоанна)» подано квінтесенцію поглядів отця Іоанна на фортепіанне виконавство; зокрема, у поняття інтерпретації він вводить Божественну координату як визначальну, трактуючи виконавський акт як мистецьку відправу.

У розвідці Уляни Граб (Львів) «Світ людей науки»: інтелектуальний діалог (на матеріалі епістолярію Мирослава Анто-

новича)» охарактеризовано листування між двома українськими музикологами-емігрантами – Павлом Маценком та Мирославом Антоновичем (тривало понад 35 років), у якому чітко виділяються дві теми – Олександр Кошиць і Станіслав Людкевич.

Яким Горак (Львів) у статті «Рукописи Володимира Садовського в архіві Йосифа Кишакевича» подає опис багатой рукописної збірки В. Садовського, яка є цінним документальним матеріалом для дослідження творчої та громадської діяльності галицького хорового диригента, музикознавця, видавця і священика кінця XIX – першої половини XX ст.

У дослідженні Алли Черноіваненко (Одеса) «До питання про етос музичного інструменталізму» здійснено історичний екскурс щодо питання музичного інструменталізму в різних стильових епохах.

У матеріалі Наталі Кашкадамової (Львів) «Фортеп'янне мистецтво в Україні на початку XX сторіччя» зазначено, що в цей період українська піаністика виходить на достойний європейський рівень, активізується музичне виконавство (українське й зарубіжне), розвивається музична освіта, відкриваються навчальні заклади та культурні установи для організації концертів.

У статті Віолетти Дутчак (Івано-Франківськ) «Аудіотворчість бандуристів українського зарубіжжя» охарактеризовано доробок українських бандуристів діаспори впродовж XX – на початку XXI ст. у сфері звукозапису.

Ірина Драч (Харків) у розвідці «Опера класичного бельканто: парадокси осмислення» аргументовано доводить і відстоює художню цінність творчої спадщини Гаetano Доницетті та Вінченцо Белліні – яскраві сторінки в історії італійського оперного мистецтва першої половини XIX ст.

Матеріал Зеновії Жмуркевич (Львів) «Франц Шуберт і музичний бідермаєр» репрезентує статтю німецького публіциста Фрідера Райнінґгауза (*Frieder Reininghaus*) «Франц Шуберт і музичний бідермаєр» (пер. з нім. О. Конкевича), опубліковану в Берліні в часопису «Partituren» (2007. – N 11).

У дослідженні Ольги Муравської (Одеса) «Особистість й ораторіальна спадщи-

ОКСАНА ЗАХАРЧУК. РЕЦ.: LAUDATIO...

на Ф. Мендельсона в контексті духовної і жанрово-стильової специфіки німецької культури першої половини XIX століття» зосереджено увагу на морально-етичних рисах постаті композитора, його глибокій релігійності, християнському світогляді (лютеранство), що яскраво проявилось в композиціях митця загалом і в ораторіях «Ілля» і «Павло», написаних на основі біблійного сюжету, зокрема. Власне в епоху романтизму, представником якої був Мендельсон, християнські ідеї стали суттєвим чинником духовного об'єднання нації, у тому числі й німецької.

У своєму надзвичайно поетичному, настроєвому есеї «Carpe diem» (Горацієве «дня не змарну») Андрій Содомора (Львів) закликає не згаяти жодного безцінного дня, як дарованого плоду, що його людина має зірвати та скуштувати, бо інакше – душа збідніє і змарнується високий дар Небес.

Необхідно відзначити, що рецензований збірник дуже добре вчитаний. Незначні друкарські огріхи жодною мірою не впливають на загальне позитивне враження від презентованого видання. Різноманітна проблематика статей, їхня тематична новизна, ґрунтовне й аргументоване опрацювання поданого матеріалу забезпечують збірнику «Laudatio...» високий науковий ценз і роблять його важливим джерелом інформації як для науковців-музикологів, так і для всіх, хто цікавиться історією українського музичного мистецтва. Збірник «Laudatio...» є гідним внеском у пошанування видатного вченого-мистецтвознавця Юрія Ясіновського – гордості української музичної медієвістики.

Оксана Захарчук